

Изкуството до 500г.пр.н.е.

В Европа

Древногръцко изкуство

Изкуството и културата на Древна Гърция оказват огромно влияние върху изкуството и културата на цялото човечество. Изкуството на Древна Гърция, което се развива главно през I хилядолетие пр. н. е. псе влияе в много отношения от Древния Изток, трябва да се разглежда също като рожба на общественоекономическите отношения, които в Древна Гърция се различават от общественоекономическите условия на народите от Предна Азия и Египет. Разположена в южния край на Балканския полуостров, чиито брегове са богато нарязани от морето и образуват многобройни заливи, удобни за пристанища, Гърция има всички условия за търговия с чуждоземни народи и тя използва рационално тези дарове на природата. Гърците добиват славата на смели и опитни мореплаватели, които разнасят своите занаятчийски произведения по всички известни тогавашни културни средища, основават търговски колонии и разширяват непрекъснато своя кръгозор.

Религията на гърците сътворява пантеон от красиви богове-човеци, които носят всички човешки добродетели и слабости с единственото предимство, че са вечно млади и все-силни. Този елит на човешкия род, роден от фантазията на древните гърци, е предмет на изкуството. За боговете се строят не огромни каменни храмове с потискащи размери, а съвършени по пропорции сгради. Ръководно начало при създаването на тези храмове е красотата, и тази красота се основава на реалния свят, над който владее свободният човек. Изкуството на Древна Гърция е предназначено за човека и то не го потиска, а го вдъхновява за сътворяване на нови, по-висши форми.

В градовете се създават специални места за събиране на народа -обществени сгради, групирани около градския площад, театри, стадиони, в които се манифестира култът към красивото човешко тяло, ловкостта и силата. Изкуството навлиза в обществената сграда, появява се на площада, по улиците, на стадиона, пофронтоните на театъра и храма. Статуите на красиви богове и герои от митологията изпълват гръцкия град.

Създават се масово художествено изработени статуетки за украса на жилищата, а наред с тях и художествена керамика. В това отношение гърците оставят образцови произведения.

Гръцкото изкуство не успява да се освободи от сюжетите на митологията и наред с отра-звяването на действителността в тематичния си обхват запазва много от мита – хероичен и религиозен. Гърците създават надарените с исполинска сила циклопи, чевръстите и силни кентаври, които заместват неподвижните египетски сфинксове, а горите въображението им населява с нимфи, които остават да живеят в изкуството и на много други народи. Изкуството на Древна Гърция не отразява непосредствено и достоверно войните, а символично и според митологията.

Своя разцвет древногръцкото изкуство достига, когато се установява републиката като Държавна форма на управление – в средата и втората половина на V век пр. н. е. Класовият характер на обществото, разбира се, се запазва, макар да не е ясно изразен в творбите на изкуството. Гръцката робовладелска демокрация обаче е много по-прогресивна, отколкото древноизточните деспотични монархии. В Гърция свободните граждани участвуват активно в управлението на държавата (докато в Египет и Двуречието те са безправни изпълнители на новелите на царя и на управляващата класа).

Паметниците на гръцкото изкуство, достигнали до нас, са минали през всички преврат-ности на политическата история на народите, пълна с трагични сътресения, разгроми и раз-рушения на културни ценности. Това обстоятелство, както и разрушителното действие на атмосферните влияния не дават възможност да се добие пълна представа за действителното развитие на древногръцкото изкуство. Стотици паметници са изцяло разрушени и загубени, от други са останали само развалини или части, а трети са само копия, правени през епохата на римското владичество. Римляните украсявали своите сгради и обществени места с мраморни копия, изработени от гръцки майстори.

От гръцката живопис паметниците са още по-малко и за мнозина древногръцки художници се знае повече от писани документи. От късноелинистичния период са останали фреските в затрупаните от Везувий римски градове Херкулан и Помпей, стенописите в Казанлъшката гробница у нас и други някои паметници в Рим и други места. Най-много паметници са запа-зени от гръцката керамика .Писмените паметници, стигнали до нас, като «Описание на Елада» от Павзаний, «Картини» от Филострат, «Десет книги за архитектурата» от Витрувий и някои други са ценни източници за изучаване на историята на гръцкото изкуство.

В цялата скулптура от архаичния период е подчертано влиянието на скулптурата на Древния Египет, с която гръцките скулптори са добре запознати. Типични примери са «Ме-дузата» от релефа на фронтоната в храма на Артемида на о-в Корфу и статуята на «Крилатата Нике» от Архем, в които движението е далеч от естественото. Най-голямо развитие късноархаичната скулптура достига в Атина, която става главен център на целия културен живот. Оттам излизат първите творения, с които се полагат осно-вите на реалистичната скулптура на гръцката класика. През втората половина на VI век пр. н. е. икономическият подем на Атина стимулира развитието на изкуството. Характерни примери от този период са статуите на девойки от Акропола

в Атина, в които художественото майсторство е на несравнено по-голяма висота (фиг. 116-118). Те са създадени към края на VI век пр. н.е.

В края на VI век особено много се разпространява скулптурата на стелите. Една от най-интересните и добре запазени е стелата на Анаксандър, намерена в Алолония – днешния Созопол, която се намира в Археологическия музей в София. Тя представлява гражданинът Лнаксандър – прав, леко привел глава, подава кози крак на своето куче, изправено нагоре. Гегата, на която е опрял лявата си ръка, прорязва диагонално композицията и уравновесява движението на тялото. Тази стела, която пази все още белезите на архаизма, е едно от най-хубавите творения на гръцката скулптура от архаичния период.

Друга стела от това време е релефът от Фарзала. На него са изобразени профилно две млади момичета, които, застанали едно срещу друго, си подават цветя. Косите са гладко вчесани, а туниките се спускат леко на дупли върху тялото. И в тази творба има архаизъм и в очите, и в леката усмивка.

В изкуството от архаичния период наред с влиянието на древноизточното изкуство се чувства нов полъх – полъхът на живота, който все повече навлиза в изкуството, за да разцъфне един век по-късно и да създаде творби, които остават крайъгълни камъни в световното изкуство. Скулптурите от архаичния период били оцветени и въздействували и чрез багрите. Днес багрите са почти изчезнали и нашето впечатление не може да се покрие с ефекта от свежо оцветените в червено, жълто, синьо и зелено статуи, открити на светлия фон на архитектурните плоскости.

Източник:

<http://svyat.com/%D0%B4%D1%80%D0%B5%D0%B2%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D1%80%D1%8A%D1%86%D0%BA%D0%BE-%D0%B8%D0%B7%D0%BA%D1%83%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE/>